

Sygn. akt II CNP 55/17

POSTANOWIENIE

Dnia 19 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 19 marca 2018 r.,
skargi A.K. i małoletniej W.J.
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku
Sądu Okręgowego w K.
z dnia 21 czerwca 2017 r., sygn. akt VII Ca [...] /17
wydanego w sprawie z powództwa Gminy D.
przeciwko R.J., A.K., K.K., Ż.J. i małoletniej W.J.
o opróżnienie lokalu,

odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pozwane - A.K. i małoletnia W.J. wniosły skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 21 czerwca 2017 r., którym Sąd ten oddalił ich apelację od wyroku Sądu Rejonowego w D. z dnia 17 lutego 2017 r. Sąd Rejonowy nakazał skarżącym a także pozwanym R.J. i Ż.J., aby opróżnili, opuścili i wydali powódce - Gminie D. - lokal mieszkalny przy ulicy [...] w D., oddalił powództwo w stosunku do pozwanego K.K., przyznał pozwanej Ż.J. prawo do lokalu socjalnego wstrzymując jednocześnie wykonanie wobec niej orzeczenia eksmisyjnego do momentu złożenia jej przez Gminę D. oferty zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego, nie przyznał natomiast praw do lokalu socjalnego pozwanym R.J. oraz skarżącym A.K. i W.J., orzekł też o kosztach procesu,

Sądy obu instancji uznały, że powodowa Gmina skutecznie wypowiedziała najemcom (A.K. i R.J.) umowę najmu lokalu. Doręczenie wypowiedzenia dla skarżącej, skierowane pod adres współnajmowanego przez nią lokalu, było prawidłowe, ponieważ przed jego wystosowaniem nie poinformowała powódki o innym swoim adresie do doręczeń. Sąd Okręgowy podniósł ponadto, że przesłanki wypowiedzenia umowy najmu pozwanym występowały także w chwili doręczenia pozwanej A.K. odpisu pozwu - najpóźniej więc z tą chwilą doszłoby do skutecznego wypowiedzenia jej umowy najmu.

Sąd odwoławczy ocenił, że orzeczenie odmawiające skarżącym przyznania praw do lokalu socjalnego nie naruszyło art. 14 ust. 3 i ust. 4 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i zmianie Kodeksu Cywilnego (jedn. tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1610 ze zm. - dalej „u.o.p.l.”), mimo że są one osobami, co do których sąd nie może orzec o braku takiego uprawnienia.

Sąd Okręgowy podkreślił, że zgodnie z art. 14 ust. 4 *in fine* u.o.p.l. obowiązek przyznania takiego prawa nie istnieje, gdy osoby eksmitowane mogą zamieszkać w innym lokalu. Sąd wskazał, że pełnomocnik pozwanej na rozprawie w dniu 22 listopada 2016 r. (k. 102) stwierdził, iż pozwana - A.K. opuściła najmowane mieszkanie w D. i wyjechała wraz z córką W. do K., gdzie ma „zabezpieczone

mieszkanie". Miało to być skutkiem przemocy domowej ze strony R.J., ale Sąd nie stwierdził, by opuszczenie mieszkania w D. było spowodowane taką przyczyną. Fakt zamieszkiwania przez skarżące w wynajętych pokojach w K. potwierdziła pozwana na rozprawie przed Sądem Okręgowym oświadczając, że mieszka u znajomych, zajmuje dwa pokoje z dostępem do kuchni i łazienki, za co płaci czynsz w kwocie 500 zł. Pozwana pracuje w K. a jej córka chodzi tam do szkoły. Z tych względów Sąd Okręgowy uznał, że brak jest podstaw do przyznania apelującym prawa do lokalu socjalnego na podstawie art. 14 ust. 3 oraz art. 14 ust. 4 u.o.p.l.

Pozwane zarzuciły w skardze o stwierdzenie niezgodności prawomocnego wyroku z prawem naruszenia art. 69, art. 71, art. 75, art. 76 Konstytucji RP, art. 58 k.c., i art. 2 pkt. 5, art. 4 ust. 2, art. 5 ust. 2, art. 6g, art. 11 ust. 3 pkt 1, ust. 10, art. 14 ust. 3 i ust.4, art. 23 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego (Dz.U. z 2016 r., poz. 1610), a także § 5 i § 6 uchwały Rady Miejskiej D. nr [...] z 15 marca 2002 roku oraz art. 138 k.p.c. w zw. z art. 133 k.p.c. i zażądały stwierdzenia, że zaskarżony wyrok jest niezgodny z tymi przepisami. Wskazały, że nie przysługiwała im inna droga zakwestionowania zaskarżonego orzeczenia, którego wydanie wyrządziło im szkodę polegającą na utracie prawa do mieszkania, a przez to uniemożliwieniu zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych, kwotowo oznaczoną na 130 320 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przewidziana w art. 424¹ i n. k.p.c. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu drugiej instancji jest nadzwyczajnym procesowym środkiem prawnym, wprowadzonym w celu umożliwienia stronom uzyskania prejudykatu koniecznego do dochodzenia od Skarbu Państwa odszkodowania na podstawie art. 417¹ § 2 k.c. za szkodę wyrządzoną wydaniem niezgodnego z prawem orzeczenia sądowego.

Jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy i co jednolicie przyjmowane jest w doktrynie, na gruncie powyższych przepisów użyte w nich pojęcie „niezgodności z prawem” prawomocnego wyroku ma suwerenne i autonomiczne znaczenie zdeterminowane przez istotę władzy sądowniczej i niezawisłości sędziowskiej,

a w szczególności przez przyznanie sądom szerokiego zakresu swobody przy wykładni i stosowaniu prawa. Powszechnie zatem przyjmuje się, że wyrokiem niezgodnym z prawem w rozumieniu art. 424¹ k.p.c. w zw. z art. 417¹ § 2 k.c. jest tylko orzeczenie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami orzecznictwymi lub wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni czy oczywiście niewłaściwego zastosowania przepisu prawa. Niezgodność z prawem w rozumieniu omawianego przepisu musi mieć zatem charakter kwalifikowany: elementarny i oczywisty. Jeżeli sąd nie wykracza rażąco poza granice przyznanej mu swobody orzecznictwej, to działa w ramach porządku prawnego, nawet jeżeli dokonał wykładni prawa odmiennej od przyjmowanej i wydane orzeczenie może być uznane za niezgodne z przepisami prawa. Takie uchybienie mogłoby być jedynie przedmiotem zaskarżenia na drodze zwykłych środków odwoławczych, nie jest jednak wystarczające do uznania wyroku za niezgodny z prawem w rozumieniu art. 424¹ k.p.c. i art. 417¹ § 2 k.c. (por. m.in. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, OSNC 2007, nr 2, poz. 35, z dnia 4 stycznia 2007 r. V CNP 132/06, OSNC 2007, nr 11, poz. 174, z dnia 13 grudnia 2005 r. II BP 3/05, nie publ. i z dnia 9 lutego 2010 r. I BU 9/09, nie publ.). W przypadku wykonywania władzy dyskrecyjnej niezbędny jest pewien margines błędu, którego popełnienie nie może rodzić tej odpowiedzialności, na co wskazał także Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 4 grudnia 2001 r., SK 18/00 (OTK 2001 r., Nr 8, poz. 256).

To swoiste rozumienie pojęcia niezgodności z prawem wyroku musi być także uwzględnione przy ocenie, na podstawie art. 424⁹ k.p.c., czy skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku powinna być przyjęta do rozpoznania przez Sąd Najwyższy, czy też - jako oczywiście bezzasadna - nie powinna zostać przyjęta. Uznać bowiem należy, że oczywiście bezzasadna, w rozumieniu powyższego przepisu, jest skarga, której zarzuty nie wskazują na opisane wyżej, kwalifikowane naruszenie prawa, lecz tylko na takie uchybienia sądu drugiej instancji, do których doszło w procesie normalnego wykonywania przez sąd przysługującej mu władzy sądowniczej, w granicach przyznanej mu swobody orzecznictwej, w ramach porządku prawnego. Takie uchybienia, nawet jeżeli naruszają poszczególne przepisy prawa, przy

braku zarzutów wskazujących na kwalifikowaną obrazę prawa lub standardów orzeczniczych demokratycznego państwa prawa - nie mogą stanowić skutecznej podstawy skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku, co w konsekwencji prowadzi do oceny, że taka skarga jest oczywiście bezzasadna, w rozumieniu art. 424⁹ k.p.c. Z uwagi na to, że Sąd Najwyższy orzekając o niezgodności prawomocnego wyroku z prawem jest związany zarówno granicami zaskarżenia jak i granicami podstaw przytoczonych przez skarżącego (art. 424¹⁰ k.p.c. - por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2009 r., I BU 9/08, OSNP 2010/18-19/241) - bezzasadność skargi może wynikać również z nieprawidłowego określenia przedmiotu zaskarżenia, jak też z niewłaściwego doboru przepisów wypełniających podstawę skargi.

Skarga wniesiona przez pozwane A.K. i W.J. jest oczywiście bezzasadna.

Skarżące - powołując się na szereg przepisów rangi konstytucyjnej oraz na przepisy dotyczące ważności umów, a także na przepisy kształtujące prawa lokatorów i uprawnienia do nabycia prawa do lokalu socjalnego kwestionują prawidłowość obydwu orzeczeń merytorycznych zawartych w wyroku Sądu Rejonowego, zaakceptowanych przez Sąd Okręgowy, który oddalił ich apelację. Za nieprawidłowe uznają orzeczenie nakazujące im opuszczenie wynajmowanego od powódki lokalu oraz rozstrzygnięcie o nieprzysługiwaniu im prawa do lokalu socjalnego. Powołują się na nieskuteczne doręczenie przez powódkę skarżącej A.K. wypowiedzenia umowy - uznając je za dokonane z naruszeniem art. 133 i art. 138 k.p.c. Wskazują także na spełnianie kryteriów uprawniających do zastrzeżenia im prawa do lokalu socjalnego oraz posiadaniu uprawnień do ubiegania się o taki lokal na zasadach określonych przez powódkę w jej uchwale.

Zarzuty dotyczące naruszenia art. 133 i art. 138 k.p.c. przy doręczaniu wypowiedzenia umowy są oczywiście bezzasadne, ponieważ przepisy te dotyczą doręczeń dokonywanych w postępowaniu sądowym, a nie doręczeń realizowanych w zwykłych stosunkach między stronami umów. W tym ostatnim wypadku wymagania umożliwiające uznanie doręczenia za skuteczne wyznacza art. 61 k.c., a reguły odnoszące się do doręczeń sądowych mają co najwyżej znaczenie pomocnicze.

Zgodnie z art. 424⁴ zdanie drugie k.p.c. podstawą skargi nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Z ustaleń Sądów obu instancji wynika, że wypowiedzenie umowy wysłane zostało do obojga najemców na adres wynajmowanego przez nich lokalu zostało odebrane przez jednego z nich w tymże lokalu. Drugi natomiast nie powiadomił powódki wcześniej, wbrew obowiązкови wynikającemu z art. 6g u.o.p.l., że doręczeń oczekuje w innym miejscu, ani też nowy adres nie był powódce znany z innych źródeł. Wobec takich ustaleń wnioski sądów o skuteczności doręczenia wypowiedzenia dla pozwanej A.K. nie jest wadliwy. Również wysłanie jednego pisma do obojga współnajemców nie dowodzi bezskuteczności wypowiedzenia. Sąd Okręgowy rozważył zresztą także jaki wpływ na ocenę skuteczności wypowiedzenia umowy najmu miałoby przyjęcie nieskuteczności doręczenia skarżącej i wskazał, że wówczas wypowiedzenie nastąpiłoby na skutek doręczenia jej odpisu pozwu, którego otrzymanie przez skarżącą nie budzi wątpliwości, wobec złożenia przez nią odpowiedzi na pozew (k. 66).

Również zarzuty dotyczące niezgodności z prawem orzeczenia o nieprzysługiwaniu skarżącemu uprawnienia do lokalu socjalnego są oczywiście bezzasadne. Sąd Okręgowy ustalił, że w chwili orzekania skarżące mieszkały w dwóch pokojach z używalnością kuchni i łazienki w K., które wynajmowały płacąc 500 zł czynszu. Pełnomocnik pozwanej na rozprawie w dniu 22 listopada 2016 r. (k. 102) wskazał, że pozwana A.K. wyjechała do K. i ma tam „zabezpieczone mieszkanie”. Okoliczność tę pozwana potwierdziła na rozprawie przed Sądem Okręgowym w dniu 21 czerwca 2017 r. (k. 218 v.) oświadczając, że mieszka u znajomych, zajmuje dwa pokoje z dostępem do kuchni i łazienki, płaci czynsz w kwocie 500 zł. W związku z poczynieniem tych ustaleń, sąd miał podstawę do zastosowania art. 14 ust. 4 *in fine* u.o.p.l., ponieważ skarżące nie tylko mogły zamieszkać, lecz już mieszkały - na podstawie umowy najmu - w innym lokalu w chwili orzekania.

Z tych przyczyn należało uznać, że skarga jest bezzasadna, co - zgodnie z art. 424⁹ k.p.c. - prowadziło do odmowy przyjęcia jej do rozpoznania.

jw

a.ł.